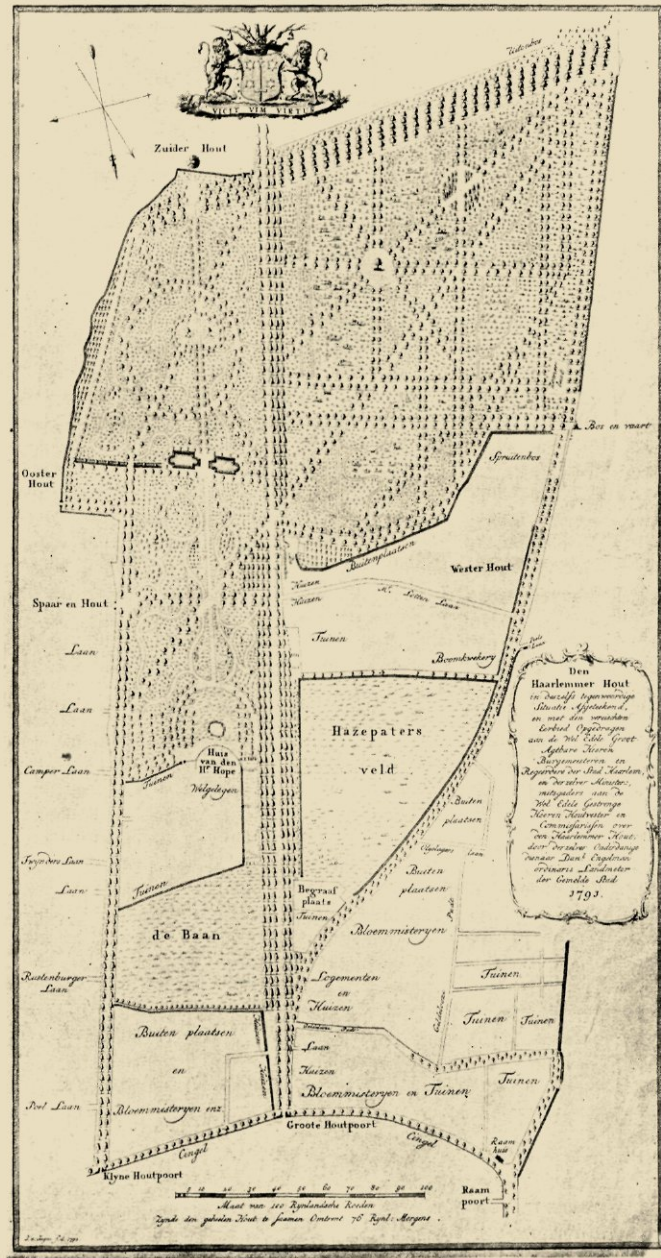

scheiden. Op de eerste ons overgeleverde kaart, van 1573, die door „Meester Pieter, ghezwooren landmeetter van Koennincks weghen,” vervaardigd is (bl. 274), komt in deze eerste parkwijk de oorspronkelijke boschwildernis nog rijkelijk naar voren, en met haar oude trekken van ongebondenheid; de boschgrond is omgeven van een doorlopende reeks smalle slooten en doorsneden met onregelmatige wegen; aan den rand staan landelijke huizen, elk afzonderlijk, met struikgewas omringd. De kunstmatige elementen, die zich hierbij vertoonen, laanvorming en kanalenreeks, vormen een herhaling van den verwanten aanleg der binnenstad, gracht en laan, zijn autochtoon en doelmatig van gedachte. De belangstelling in een welbewust betrekken van het landschappelijke element in het beeld der stad is voorshands nog te gering, de heerschende maatschappelijke klasse ziet in den aankweek en aanwending-tot-genot van dat element nog de weelde en het privilege der feudale aristocratie.

HET HAARLEMMER HOUT MET HET PAVILJOEN „WELGELEGEN”.
PLAN VAN DANIEL ENGELMAN 1791.

Meer dan een eeuw verloopt, de eeuw van den nationalen bloei, de eeuw van de hoogste economische welvaart en geestelijke vruchtbaarheid ook voor Haarlem. Voor de stadsbouw beteekende dat: de overgang van organischen groei tot kunstmatigen aanleg, van den handwerksman tot den architect. In

het laatste derde dezer eeuw wordt in het noorden der stad de uitbreiding ondernomen, die den geest van Salomon de Bray weerspiegelt, en het systeem der vierhoekige blokken, der rechtdoorgetrokken, rechthoekig onderbroken stratenlijnen ter definitieve overwinning voerde.